

Зураг төслийн баримт бичгийн
МАГАДЛАЛЫН НЭГТГЭСЭН ДҮГНЭЛТИЙН ХАВСРАЛТ №2

ЗУРАГ ТӨСЛИЙН БҮРДЭЛ ХЭСГИЙН НЭР

"5-р багийн үерийн хамгаалалтын барилга байгууламж"-ийн ажлын зураг төсөл, төсөв

2024 оны 09 сарын 23 өдөр

Д/д	Экспертийн санал, илэрсэн алдаа зөрчил	Биелэлт
1	<p><u>Даалгавар, байршил:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Ажлын зургийн даалгавар: Үерийн далан сувгийн 2189.5 км ажил /Дархан сум, 5-р баг/, барилга байгууламжийн засварын ажлын зураг боловсруулах даалгавар" гэсэн бөгөөд шинээр хийгдэж буй 2.1 км үерийн хамгаалалтын сувгийн ажлын зураг байна. Захиалагч байгууллага даалгаварын бичилт дээр алдсан бол засварлуулан баталгаажуулах; Үерийн хамгаалалтын сувгийн байршил тогтоосон ерөнхий төлөвлөгөөний зургийг орон нутгийн холбогдох байгууллагуудад үзүүлж, зөвшилцан гарын үсэг, тамга тэмдэгээр баталгаажуулах; <p><u>Тайлбар бичиг:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Техникийн хэсэг дээр бичсэн сувгийн ерөнхий үзүүлэлт дээрх сувгийн өргөнийг алдаж бичсэнийг засварлах; Барилга угсралтын үед мөрдөх БНБД, ХАБЭА-н БД-үүдийг оруулж өгөх; <p><u>Зураг төсөл:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Үерийн ус өнгөрүүлэх суваг доторлогооны хийц угсармал болон цутгамал хийц хосолсоныг хөдөө орон нутагт угсарч байгаа тул аль болох угсармал хийц сонгох; ҮХС-ийн угсармал хавтангуудын уулзвар залаас хийцүүдийн хооронд чигжээс зуурмагийн зураг үзүүлэх, ажлын тоо хэмжээнд оруулах; ҮХС-уудийн эхэнд байгуулалтын зураг дээр ус авах чулуун хаялагатай хийц үзүүлсэн боловч ажлын зураг байхгүй байна (УББ-02, 06, 07, 09, 12). Ус хүлээн авах толгойн хийцийг зурж үзүүлэх; ҮХС-2.2 ПК0+00 ÷ П2+28.1 хэсэгт уулын налуугийн эхэнд бага зарцуулгатай хэсэгт үндсэн сувгаас өндөр нэмэлт өндөрлөгөө, далан тусгасныг хасах УББ-12, 13; ҮХС-ийн дээгүүр байгуулалт дээр 5 газарт авто машины гарам төлөвлөсөн (УББ-01) боловч нэг хуудас дээр өндөр зай хэмжээний холболтгүй байгуулалт, зүсэлт, диафрагм ханыг үзүүлсэн нь хангалтгүй (УББ-50). Трапец огтлолтой сувгаас дугуй огтлол руу шилжих хэсэгт орох, гарах холболтын хэсэг төлөвлөж өгөх, диафрагм ханын доор тулц бетон төлөвлөх; Авто машины гарамын доорх хоолойноос дээш овоолгын хэмжээг "Авто замын гүүр хоолой төсөллөх БНБД 32-02-12"-ийн дагуу төлөвлөх; Авто замын гарамд тумб хаалт хашлага төлөвлөх; ҮХС-уудын дагуугийн огтлол дээр авто замын доогуурх ус гаргуурын үзүүлэлтийг үзүүлэх; ҮХС-2 дээр төлөвлөгдсөн авто замын ус гаргуурыг хоолойн нэвтрүүлэх чадвар хангалттай бус байна. "Авто замын гүүр хоолой төсөллөх БНБД 32-02-12"-ийн дагуу төлөвлөх; 	<p>Даалгавар, байршил: 1.Захиалагч зургийн даалгаврын бичилтийг засварлав. 2. Үерийн хамгаалалтын сувгийн байршил тогтоосон ерөнхий төлөвлөгөөний зургийг орон нутгийн холбогдох байгууллагуудад үзүүлж, зөвшилцан гарын үсэг, тамга тэмдэгээр баталгаажуулав. Тайлбар бичиг: 1. Техникийн хэсэг дээр бичсэн сувгийн ерөнхий үзүүлэлт дээрх сувгийн өргөнийг алдаж бичсэнийг засварлав. 2. Барилга угсралтын үед мөрдөх БНБД, ХАБЭА-н БД-үүдийг оруулав. Зураг төсөл: 1.Үерийн ус өнгөрүүлэх суваг доторлогооны хийцыг угсармал хийцээр сонгов. 2.ҮХС-ийн угсармал хавтангуудын уулзвар залаас хийцүүдийн хооронд чигжээс зуурмагийн зураг үзүүлж, ажлын тоо хэмжээнд оруулав. 3. ҮХС-уудийн эхэнд байгуулалтын зураг дээр ус авах чулуун хаялагатай хийцыг ажлын зурагт тусгаж, ус хүлээн авах толгойн хийцийг зурж үзүүлэв. 4.ҮХС-2.2 ПК0+00 ÷ П2+28.1 хэсэгт уулын налуугийн эхэнд бага зарцуулгатай хэсэгт үндсэн сувгаас өндөр нэмэлт өндөрлөгөө, далан тусгасныг хасав. 5. Трапец огтлолтой сувгаас дугуй огтлол руу шилжих хэсэгт орох, гарах холболтын хэсэг төлөвлөж, диафрагм ханын доор тулц бетон төлөвлөв. 6. Авто машины гарамын доорх хоолойноос дээш овоолгын хэмжээг "Авто замын гүүр хоолой төсөллөх БНБД 32-02-12"-ийн дагуу төлөвлөв. 7.Авто замын гарамд тумб хаалт хашлага төлөвлөв.8.ҮХС-уудын дагуугийн огтлол дээр авто замын доогуурх ус гаргуурын үзүүлэлтийг үзүүлэв.9.ҮХС-2 дээр төлөвлөгдсөн авто замын ус гаргуурыг хоолойн нэвтрүүлэх чадварыг хангаж "Авто замын гүүр хоолой төсөллөх БНБД 32-02-12"-ийн дагуу төлөвлөв.</p>

Д/д	Экспертийн санал, илэрсэн алдаа зөрчил	
Дүгнэлт бичиж, биелэлтийг шалгасан эксперт № 7-13		Биелэлт Хосбаяр /Н.Хосбаяр/
Биелэлтийн тайлбар бичсэн		2024 оны 09 сарын 27 өдөр Зөвлөх Л.Батмөнх /Л.Батмөнх/
2024 оны 09 сарын 27 өдөр 2022-2021 2024 оны 09 сарын 27 өдөр		

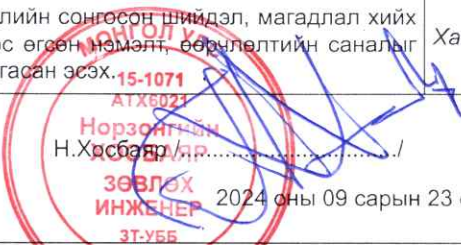
Барилгын хөгжлийн төв
Барилга, байгууламжийн зураг төслийн баримт бичгийн
МАГАДЛАЛЫН НЭГТГЭСЭН ДҮГНЭЛТИЙН ХАВСРАЛТ №1

Барилга, байгууламжийн зураг төслийн бүрдэл хэсгийн нэр /Усны барилга байгууламж:/
"5-р багийн үерийн хамгаалалтын барилга байгууламж"-ийн ажлын зураг төсөл, төсөв

2024 оны 09 сарын 23 өдөр

Д/д	Утга	Тайлбар
1	Барилга байгууламжийн нэр	"5-р багийн үерийн хамгаалалтын барилга байгууламж"-ийн ажлын зураг төсөл, төсөв
2	Барилга байгууламжийн байршил, хүчин чадал	Дархан-Уул аймаг, Дархан хот, Дархан сум 5-р баг баг
3	Зураг төслийн байгууллага	"Аригшан" ХХК
4	Зургийн шифр	АШ2024/06
5	Хуудасны тоо	Тайлбар бичиг АЗ хэмжээтэй 9 хуудас, техникийн хэсэг АЗ хэмжээтэй 51 хуудас буюу нийт АЗ хэмжээтэй 60 хуудас.
6. Дүгнэлтийн товч утга: /Монгол Улсын Засгийн газрын 2019 оны 108 дугаар тогтоолоос/		
1	6.12.1. архитектур төлөвлөлтийн болон зургийн даалгавар, загвар зураг, эх загвар зураг/эскиз/, байгаль, цаг уурын ерөнхий өгөгдлүүдийг тодорхойлсон, техникийн нөхцөлтэй эсэх;	<p>"Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын 5-р багийн үерийн хамгаалалтын барилга байгууламжийн ажлын зураг төсөл" нь дараах ажлын даалгавар, гэрээтэй:</p> <ul style="list-style-type: none">Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ-ын Хөгжлийн Бодлого, Төлөвлөлт, Хөрөнгө Оруулалтын Хэлтэсийн дарга П.Батсүх баталсан 2023 оны өдрийн 02 дугаар сарын 23-ны өдрийн Дугаар №03 тоот "Үерийн далан сувгийн 2'189.5 км ажил /Дархан сум, 5-р баг/ Барилга байгууламжийн засварын ажлын зураг боловсруулах даалгавар"; <p>Зураг төслийг боловсруулахад зориулсан тусгайлсан техникийн нөхцөл шаардахгүй.</p>
2	6.12.2. холбогдох мэргэжлийн байгууллагаар энэ дүрмийн 5.2-т заасны дагуу хянуулж, дүгнэлт гаргуулж баталгаажуулсан эсэх;	<p>"Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын 5-р багийн үерийн хамгаалалтын барилга байгууламжийн ажлын зураг төсөл"-ийн нүүр хуудас дээр дараах байгууллагууд зөвшөөрч гарын үсэг зурж, тамга тэмдгээр баталгаажуулсан байна. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none">Дархан-Уул аймгийн Ерөнхий архитектурыг түр орлон гүйцэтгэгч С.Дарханбаатар;Дархан-Уул аймгийн Онцгой Байдлын Газрын дарга, хурандаа С.Пүрэвсамдан;Дархан-Уул аймгийн ХБТХОХ-ийн дарга П.Батсүх нар болно.

Д/д	Утга	Тайлбар
3	6.12.3. барилга байгууламжийн архитектур төлөвлөлт, барилга бүтээц, инженерийн хангамжийн шийдэл нь норм, нормативын баримт бичиг, технологийн даалгавар, тоног төхөөрөмжийн паспорт, инженер геологийн судалгааны дүгнэлт, техникийн нөхцлийн дагуу боловсруулсан эсэх;	<p>Ажлын зураг төслийг боловсруулахад зориулсан дараах судалгааны материалуудтай:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Инженер геодези:</u> Урьд өмнө боловруулагдсан байрзүйн зургийн материал дээр "Эхлэх Цэг Хангай" ХХК-д 2024-онд боловсруулсан "Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын 5-р багт Үерийн хамгаалалтын сувгийн геодезийн хэмжилт, зураглалын ажил"-ын тайлан; • <u>Ус зүй /гидрологи:</u> Ус зүйч инженер М:Эхнтуяа-ийн "Ус зүйн судалгааны ажил" тайлан; • <u>Инженер геологи:</u> "Топ Гео Техник" ХХК-д 2019 онд боловсруулсан "Дархан-Уул аймаг. Дархан сум. 5-р баг. Гадна инженерийн шугам сүлжээний зураг төсөл боловсруулахад зориулсан инженер геологийн судалгааны дүгнэлт" тус тус байна.
4	6.12.4. хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, техник технологийн аюулгүй ажиллагаа, орчны эрүүл ахуйн норм, нормативын баримт бичгийн шаардлагыг хангуулсан эсэх;	Байхгүй.
5	6.12.5. барилгын ажлын талбай, үйлдвэрлэлийн зохион байгуулалтын зураг төсөлд хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, техник технологийн аюулгүй ажиллагааны нөхцөл шаардлагыг тусгасан эсэх;	Барилга үйлдвэрлэлийн товч технологи тусгагдсан.
6	6.12.6. инженерийн хангамжийн хувилбар, харьцуулсан тооцоо, сонгосон хувилбарын талаарх дүгнэлттэй эсэх;	<p>"Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын 5-р багийн үерийн хамгаалалтын барилга байгууламжийн ажлын зураг төсөл"-д дараах барилга, байгууламжууд төлөвлөсөн байна. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Үерийн хамгаалалтын суваг ҮХС-1: $Q=1.8 \text{ м}^3/\text{сек}$, сувгийн урт $L=618.7 \text{ м}$, сувгийн хэвгий $i=0.05\div 0.87$, сувгийн ёроолын өргөн $b=0.5 \text{ м}$, сувгийн доторлогоотой хэсгийн өндөр $h=0.8 \text{ м}$; • Үерийн хамгаалалтын суваг ҮХС-1.1: $Q=1.8 \text{ м}^3/\text{сек}$, сувгийн урт $L=233.9 \text{ м}$, сувгийн хэвгий $i=0.75\div 0.11$, сувгийн ёроолын өргөн $b=0.5 \text{ м}$, сувгийн доторлогоотой хэсгийн өндөр $h=0.8 \text{ м}$; • Үерийн хамгаалалтын суваг ҮХС-2: $Q=1.8\div 3.7 \text{ м}^3/\text{сек}$, сувгийн урт $L=532.8 \text{ м}$, сувгийн хэвгий $i=0.059\div 0.1$, сувгийн доторлогоотой хэсгийн өндөр $h=0.8 \text{ м}$, сувгийн ёроолын өргөн $ПК0+00\div ПК3+0.00$ хүртэл $b=0.5 \text{ м}$, $ПК3+0.00\div ПК5+32.8 \text{ м}$ хүртэл $b=1.0 \text{ м}$; • Үерийн хамгаалалтын суваг ҮХС-2.1: $Q=1.8 \text{ м}^3/\text{сек}$, сувгийн урт $L=313.8 \text{ м}$, сувгийн хэвгий $i=0.0063\div 0.023$, сувгийн ёроолын өргөн $b=0.5 \text{ м}$, сувгийн доторлогоотой хэсгийн өндөр $h=0.8 \text{ м}$; • Үерийн хамгаалалтын суваг ҮХС-2.2: $Q=3.7 \text{ м}^3/\text{сек}$, сувгийн урт $L=713.9 \text{ м}$, сувгийн хэвгий $i=0.016\div 0.29$, сувгийн ёроолын өргөн $b=0.5 \text{ м}$, сувгийн доторлогоотой хэсгийн өндөр $h=0.8 \text{ м}$;
7	6.12.7. хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хэрэгцээ, техникийн шаардлагыг хангуулсан эсэх;	Үерийн усыг дамжуулан өнгөрөөх байгууламж тул шаардлагагүй.

Д/д	Утга	Тайлбар
8	6.12.8. эдийн засгийн үр ашиг, экологийн хор хөнөөлгүй байдал, ашиглалтын үеийн найдвартай ажиллагаа, барилга байгууламжийн нийгмийн ач холбогдол зэргийг харгалзан хөрөнгө оруулалтын үр ашгийн талаарх дүгнэлт гаргасан эсэх;	Дүгнэлтгүй.
9	6.12.9. зураг төслийн сонгосон шийдэл, магадлал хийх явцад экспертээс өгсөн Нэмэлт, өөрчлөлтийн саналыг зураг төсөлд тусгасан эсэх.	Хавсралт №2-оос үзэх.
<p>Дүгнэлт бичсэн Эксперт № 7-13</p> <p style="text-align: center;"> </p>		

i

Барилгын хөгжлийн төвийн захирлын тушаал
Дугаар.....
Хавсралт 1

Барилгын хөгжлийн төв
Барилга, байгууламжийн зураг төслийн баримт бичгийн
МАГАДЛАЛЫН НЭГТГЭСЭН ДҮГНЭЛТИЙН ХАВСРАЛТ №1

Барилга, байгууламжийн зураг төслийн бүрдэл хэсгийн нэр /Усны барилга байгууламжийн төсөв/
"5-р багийн үерийн хамгаалалтын барилга байгууламж"-ийн ажлын зураг төсөл, төсөв

2024 оны 10 сарын 01 өдөр

Д/д	Утга	Тайлбар
1	Барилга байгууламжийн нэр	"5-р багийн үерийн хамгаалалтын барилга байгууламж"-ийн ажлын зураг төсөл, төсөв
2	Барилга байгууламжийн байршил, хүчин чадал	Дархан-Уул аймаг, Дархан хот, Дархан сум 5-р баг баг
3	Зураг төслийн байгууллага	"Гидроком байгууламж" ХХК
4	Зургийн шифр	АШ/2024/06 - I ээлж АШ/06/2024 - II ээлж
5	Хуудасны тоо	I ээлжийн ажлын төсөв 15 хуудастай II ээлжийн ажлын төсөв 20 хуудастай
6. Дүгнэлтийн товч утга: /Монгол Улсын Засгийн газрын 2019 оны 108 дугаар тогтоолоос/		
1	6.12.1. архитектур төлөвлөлтийн болон зургийн даалгавар, загвар зураг, эх загвар зураг/эскиз/, байгаль, цаг уурын ерөнхий өгөгдлүүдийг тодорхойлсон, техникийн нөхцөлтэй эсэх;	Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ-ын Хөгжлийн Бодлого, Төлөвлөлт, Хөрөнгө Оруулалтын Хэлтэсийн дарга П.Батсүх баталсан 2023 оны өдрийн 02 дугаар сарын 23-ны өдрийн Дугаар №03 тоот "Үерийн далан сувгийн 2'189.5 км ажил /Дархан сум, 5-р баг/ Барилга байгууламжийн засварын ажлын зураг боловсруулах даалгавар";
2	6.12.2. холбогдох мэргэжлийн байгууллагаар энэ дүрмийн 5.2-т заасны дагуу хянуулж, дүгнэлт гаргуулж баталгаажуулсан эсэх;	"Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын 5-р багийн үерийн хамгаалалтын барилга байгууламжийн ажлын зураг төсөл"-ийн нүүр хуудас дээр дараах байгууллагууд зөвшөөрч гарын үсэг зурж, тамга тэмдгээр баталгаажуулсан байна. Үүнд: <ul style="list-style-type: none"> Дархан-Уул аймгийн Ерөнхий архитекторыг түр орлон гүйцэтгэгч С.Дарханбаатар; Дархан-Уул аймгийн Онцгой Байдлын Газрын дарга, хурандаа С.Пүрэвсамдан; Дархан-Уул аймгийн ХБТХОХ-ийн дарга П.Батсүх
3	6.12.3. барилга байгууламжийн архитектур төлөвлөлт, барилга бүтээц, инженерийн хангамжийн шийдэл нь норм, нормативын баримт бичиг, технологийн даалгавар, тоног төхөөрөмжийн паспорт, инженер геологийн судалгааны дүгнэлт, техникийн нөхцлийн дагуу боловсруулсан эсэх;	Ажлын зураг төслийг боловсруулахад зориулсан дараах судалгааны материалуудтай: <ul style="list-style-type: none"> <u>Инженер геодези</u>: "Эхлэх Цэг Хангай" ХХК <u>Ус зүй /гидрологи/</u>: Ус зүйч инженер М:Эхнтуяа-ийн "Ус зүйн судалгааны ажил" тайлан <u>Инженер геологи</u>: "Топ Гео Техник" ХХК-д 2019 онд боловсруулсан "Дархан-Уул аймаг, Дархан сум, 5-р баг. Гадна инженерийн шугам сүлжээний зураг төсөл боловсруулахад зориулсан инженер геологийн судалгааны дүгнэлт" тус тус байна.
4	6.12.4. хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, техник технологийн аюулгүй ажиллагаа, орчны эрүүл ахуйн норм, нормативын баримт бичгийн шаардлагыг хангуулсан эсэх;	Байхгүй.

Д/д	Утга	Тайлбар
5	6.12.5. барилгын ажлын талбай, үйлдвэрлэлийн зохион байгуулалтын зураг төсөлд хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, техник технологийн аюулгүй ажиллагааны нөхцөл шаардлагыг тусгасан эсэх;	Барилга үйлдвэрлэлийн товч технологи тусгагдсан.
6	6.12.6. инженерийн хангамжийн хувилбар, харьцуулсан тооцоо, сонгосон хувилбарын талаарх дүгнэлттэй эсэх;	"Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын 5-р багийн үерийн хамгаалалтын барилга байгууламжийн ажлын зураг төсөл"-д дараах барилга, байгууламжууд төлөвлөсөн байна. Үүнд: <ul style="list-style-type: none"> • Үерийн хамгаалалтын суваг ҮХС-1: Q=1.8 м³/сек, сувгийн урт L=618.7 м, • Үерийн хамгаалалтын суваг ҮХС-1.1: Q=1.8 м³/сек, сувгийн урт L=233.9 м, • Үерийн хамгаалалтын суваг ҮХС-2: Q=1.8-3.7 м³/сек, сувгийн урт L=532.8 м, • Үерийн хамгаалалтын суваг ҮХС-2.1: Q=1.8 м³/сек, сувгийн урт L=313.8 м, • Үерийн хамгаалалтын суваг ҮХС-2.2: Q=3.7 м³/сек, сувгийн урт L=713.9 м,
7	6.12.7. хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хэрэгцээ, техникийн шаардлагыг хангуулсан эсэх;	шаардлагагүй.
8	6.12.8. эдийн засгийн үр ашиг, экологийн хор хөнөөлгүй байдал, ашиглалтын үеийн найдвартай ажиллагаа, барилга байгууламжийн нийгмийн ач холбогдол зэргийг харгалзан хөрөнгө оруулалтын үр ашгийн талаарх дүгнэлт гаргасан эсэх;	I ээлжийн барилга угсралтын ажил нийт 835,291,288 төгрөгийн өртөгтэй. 2024 онд хэрэгжих тул Барилга, хот байгуулалтын сайдын 2019 оны 12 дугаар сарын 30-ний 217 дугаар тушаал "Тарифт цалингийн жишиг шинэчлэн батлах тухай"-ын дагуу тооцсон байна. Доорх ажлуудаас бүрдэнэ. <ol style="list-style-type: none"> 1. ҮХС-1 үерийн хамгаалалтын суваг, урт L=618.7 м 2. ҮХС-1-1 үерийн хамгаалалтын суваг, урт L=223.85м 3. ҮХС-2-1 үерийн хамгаалалтын суваг, урт L=313.83м 4. Сайрын орох хэсгийн ажил 2ш 5. ҮХС-1 үерийн хамгаалалтын сувгийн төгсөл II ээлжийн барилга угсралтын ажил нийт 1,285,916,781 төгрөгийн өртөгтэй. 2025 онд хэрэгжих тул Барилга, хот байгуулалтын сайдын 2024 оны 5 дугаар сарын 21-ний 95 дугаар тушаал "Тарифт цалингийн жишиг шинэчлэн батлах тухай"-ын дагуу тооцсон байна. Доорх ажлуудаас бүрдэнэ. <ol style="list-style-type: none"> 1. ҮХС-2 үерийн хамгаалалтын суваг, урт L=532.8м 2. ҮХС-2-2 үерийн хамгаалалтын суваг, урт L=713.4м 3. ҮХС-2-1 үерийн хамгаалалтын суваг, урт L=268.8м 4. Сайрын орох хэсгийн ажил 3ш 5. ҮХС-2 үерийн хамгаалалтын сувгийн төгсөл
9	6.12.9. зураг төслийн сонгосон шийдэл, магадлал хийх явцад экспертээс өгсөн нэмэлт, өөрчлөлтийн саналыг зураг төсөлд тусгасан эсэх.	Хяналтын шатанд ирсэн төсөв Барилгын төсөв зохиох дүрэм БНБД81-95-12*/2020 болон бусад холбогдох дүрэм, тушаал, зааврын дагуу зохиогдсон байна. Төсвийн тайлбар бичигт төслийн хэрэгжих оныг дурдаж "Тарифт цалингийн жишиг шинэчлэн батлах тухай" тушаалыг бичих шаардлагатай.
Дүгнэлт бичсэн Эксперт № 9-71		 <p>Н.Солонго 2024 оны 10 сарын 01 өдөр</p>